

Forfatter: ?

Titel: Forslag til at finde Udveye til Krigstienereens bedre Besoldning.

Citation: ?: "Forslag til at finde Udveye til Krigstienereens bedre Besoldning.", i ?: *Luxdorps samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 1 bind 10*, Brødrene Berling, 1771, s. 1. Onlineudgave fra Trykkefrihedens Skrifter: https://tekster.kb.dk/text/tfs-texts-1_010-shoot-workid1_010_004.pdf (tilgået 12. maj 2021)

Anvendt udgave: Luxdorps samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 1 bind 10

Ophavsret Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse.

[Læs Public Domain-erklæringen.](#)

1

Forslag til at finde Udveye til Krigstieners bedre Besoldning.

Kiøbenhavn, 1771. Trykt hos Brødrene Berling.

2

3

☒ Tanker

☒ ved Igjennemlæsning

☒ af

☒ Philopatreas,

☒ i sær over de Ord; anførte paa Pag. 36, saa lydende:

☒ Der bør altid være en Ballance imellem Mængden og Belønningerne i enhver Stand. Den militaire er allene den, hvor ey Tallet lettelig kan blive for stort. Give, der kunde udfindes nogen Udveye til deres bedre Belønning. Det var et værdigt Arbeyde for tusinde Patrioter; thi deres Caracteer udfordrer Udgifter, og deres Liv er i Krigs-Tider Gierdet for alle Stænders Sikkerhed.

☒ Endskiønt jeg ikke er nogen synderlig Lieb Haber, enten at læse eller skrive meget, uden allene, der som man saa at sige bruger til Huusbehov, Saa nægter jeg ikke, at mig paa en 5 a 6 Ugers Tid er overkommet ligesom

4

☒ 4

☒ en læselyst, ey i Henseende til bekiendte Bø-ger, i hvad Materier de og kunde handle om, ey heller af bevægende Aarsager, for paa den Alder jeg nu er, at kunde tænke at opnaae nogen Viisdom derved; ney! ingen af Deelene, men min læselyst er kommen af de mangfoldige Discourser jeg hist og her har hørt, nu af een, nu af en anden om de paa en kort Tid udkomne Skrifter under adskillige Navne, Hvilke roses af nogle og lastes af andre, saa at det meeste man nu Hører Folk tale om, er ved Spørmaal og Giensvar om de nye udkomne Skrifter, nemlig: Hvad synes dem om den Bog? Ja endog iblant Fruentimmerne har jeg med Opmærksomhed hørt, at disse Skrifter Baade forsvares og lastes indtil de empfindtlig- ste Bevægelser og Udtrykke, da den eene har paastaaet, at have ligesaa god Indsigt udi disse Skrifter, som den anden, ja! disse Disputer og Stridigheder kroer jeg ganske vist vil gaae saa vidt, ar Fruentimmerne selv vil tage Pennen i Haanden; og hvorfor ey? Thi det er ikke ualmindeligt, at man af dette smukke Kiøn Hører meget solide og fornuftige Indfald og Rai- sonnemens, i sær kan Philopatreas, i hvor han end er, lee i sit Hierte, at han har bragt

5

☒ 5

☒ Heele Publicum i Bevægelse ved hans den 23de November forrige Aar udgivne Anmærkninger om 3de Poster, thi siden den Tid har Folk næsten intet haft at tale om, uden om samme Mand og hans Anmærkninger, samt den Reformation han har projecteret at burde iværksættes, som han meener skulde være saa fordeelagtig, at Eftertiden skulde frembringe os til at blive et lykkeligt Folk, og Tiderne saa gode som man kunde ønske sig; jeg har desaaarsage med Folke-Mængden af begge Kiøn, og igjennemlæst dette Philopatreae Skrift, saavel som endeel andre smaae Bøger og Skrifter derimod, baade udkommen og indført i de offentlige Blade; men jeg bekiender reent ud, at Tvistigheden er saa vanskelig for mig, at jeg ganske maa frafalde mine Tanker saavel om det eene Partie, som det andet, og har derfor allene sat mig paa den Fod, at jeg vil baade have Philopatreas til Ven, saavel som være Ven med hans Uvenner, dog maae ingen forstaae mig paa den Maade, at jeg vil med ham i Comoedien agere, eller være hver Mands Ven; Ney! saa tænker jeg ikke, thi mit Venskab til Philopatreas gaaer ey videre, end det bør, og blev jeg fristet til at give mine

6

[X](#) 6

[X](#) Tanker om dette hans Skrift, saa bleve de disse: Tak for Deres Bog, men De har indført noget derudi, som aldrig burde staae der, og derimod er noget anført som sandelig, er saa ædel tænkt og vel grundet, at har Skriftet tilveyebragt Dem Fiender, burde sliq Fjendskab dog kuns vare til en kort Tid, allerheldst endeel af deres Tænkemaade vil komme i en ævig Forglemmelse, og noget deraf igien blive Dem til en stedsevarende berømmelig Erindring, ligesom De har udladt og fremstillet Dem; imidlertid fortæner en Autor altid Tak hos nogle for sine Skrifter, fornemmelig, naar der dog findes noget, eller lidet got derudi, thi jeg sætter at et Blad, eller en seneste Side udi et Skrift, som er paa 46 Sider, er sindrigt og nobelt baade tænkt og skrevet, fortæner da Autor derfor ikke langt meere Tak, end de, som slet intet vil skrive, eller og skriver uden Hensigt og øyemeed til en Stat eller Stands Forbedring; jeg vil her endog baade for Philopatrias og andre bekiende, at jeg ikke har læst mange Bøger, men af dem jeg har læst, har aldrig ved Igiennemlæsningen faldet mig noget ind, uden omtrent disse Tanker: Den Bog er meget god, meget opbygge

7

[X](#) 7

[X](#) lig, godt, om man kunde leve derefter & c. & c., og derved er det blevet baade uden videre og anden Bekymring; men jeg kan ikke nægte, at den 36te Side udi Philopatrias Skrift meget rørte mig, og gav mig en dyb, stille og langvarig Eftertanke, ja! endog Lyst at for- fatte disse mine Tanker i Pennen, som der al- lerførste, og maaskee det sidste, jeg nogensinde tænker at skrive, uagtet jeg just ikke reent har forlovet det; og vidner jeg tillige, at disse PH. Udtryk ville kommet mig langt ædlere og ædel- modigere fore, om de havde været anført i Steden for under den Caracteer: Om Geistlighedens Indkomster; paa en sig bedre passende Maade; jeg siger Ordene som PH. bruger, nemlig: Der bør altid være en Ballance imellem Mængden og Belønningerne i enhver Stand, ere ædle; thi hvilket christeligt Menneske kan læse samme, uden at bifalde det, og hvo kan eftertænke disse Ord, uden denne emfindtlige Tilstaaelse: Det burde saa være, men skeer dog ikke; jeg kunde her næsten begynde min Vrede imod PH, fordi han just under den Caracteer, som anrører den ærværdige Lære-Stand, bruger saadanne Ord, da de aldrig kan passe sig, eller jeg nogensinde

8

[X](#) 8

[X](#) vil tilstaae, om jeg end var den arrigste Præste- Fiende, som Gud forbyde, jeg skulde være; thi skriver han straxen efter: Den Militaire er allene den, hvor ey Tallet lettelig kan blive for stort, hvorudi han og maa beholde Ret, siden jeg drister mig ikke i den Punet, at sige ham imod, som noget jeg ikke kan entreere udi, dog tør jeg vel sige saa meget, det i Følge min liden Indsigt, har Philopatrias baade Rimeligheden og Billigheden til sit Forsvar, men for ikke at gaae uden for de Grændser, som jeg har foresat mig, saa renuncerer jeg ganske paa mine Tanker, angaaende PH. Skrift, uden for saavidt de Ord, jeg har taget under mine Betragtninger, og som staaer paa den første Side af dette Skrift, og til samme vil jeg allene holde mig, thi den anførte Tænkemaade bliver altid en gylden Sandhed, naar den fra lignelsen bliver separeret, thi at formindste de Geistliges Indkomster ved at forbedre de Militaires, er baade en ugiørlig og contradictorisk Sætning, allerheldst den Geistlige Stand er i Henseende til deres lidet Tal næsten som intet at regne imod den militaire Stand, og det nødvendige udfordrende Antal derudi, og naar det er uimodsigeligt, saa bli

9

[X](#) 9

[X](#) ver ligeledes de rerne Følger: At den sidste Stands Forbedring aldrig kan opnaaes eller tilveyebringes ved den første Stands Indkom- sters Forringelse, thi er der nogle faae Kiøbstæds og andre Præsier og Kirke- Betjente, som har noget meere end de selv med deres Familier saa at sige skikkelig kan leve af, saa er der hundrede imod een, som neppe har deres Udkomme, hvilke alt for mange Exempler dag- ligen bekræfter, Philopatrias fortæner der- fore ingen Roes ved denne hans paaberaabte Ballance imellem Mængden og Belønningerne i enhver Stand, naar han vil ligne den Geistlige og den Militaire med hinanden; men hans Tænkemaade er roesværdig, naar han allene vil sige, at der bør være Ballance imellem Mængden og Belønningerne, og endnu ypperligere havde det været, om han havde lagt de Ord: Folkets Gierninger til, og sagt: Folke-Mængden, saavelsom deres Gierninger og Belønninger bør baade qvadrere og ballancere med hinanden; maaskee denne min Skrivemaade falder ikke tydelig og forstaaelig nok, men jeg haver de Tanker, at naar disse Blade ere igiennemlæste, skal den sande Meening dog vel knude udtrækkes; jeg be-

10

[X](#) 10

☒ giver mig derfor til de øvrige af Philopatrias Ord, som lyde: Give! der kunde udfindes Udveye til deres bedre Belønning. Ja! det er sandt, deri har Philopatrias Ret, her skriver han som en Indsigtsfuld Mand, og som en nobel Patriot, Gud give Udveye kunde udfindes til deres bedre Belønning; og vil jeg her ikke entrere, uden for saavidt den gemeene Mand, eller rettere sagt, hvad egentlig Soldaten er angaaende; hans Kaar og Vilkaar ere virkeligen tunge og Umagen værd, endog med Siæls Kræfter at tage sig samme til Hierte, thi om hannem kan man med Billighed sige, at han som oftest lider Nød, og man maatte næsten falde paa de Tanker, at det er Guds besynderlige Styrelse og Direction, som meddeler Soldaten Velsignelse, at baade han, hans Kone og Børn faaer deres livs Ophold. Min Hensigt er her langt fra ikke, at jo Landets Konge og Fader har tillagt ham det Fornødne, jeg troer og al Soldaten under vores glørværdigste Monark er saa got aflagt her, som under nogen anden Potentat, mens ikke destomindre troer jeg tillige, at denne Stand dog er den allereneste, som enhver sand Patriot kunde ønske bedre at blive aflagt, eller at bruge

11

☒ 11

☒ Philopatrias Ord: At Udveye kunde findes til deres bedre Belønning; her kunde vel nogle erindre og sige: denne opstaaende Philopatrias Ven kunde sparet hans Umage, med at anføre noget, som enhver tilforn viste, og der er jo uden hans Bekiendtgjørelse en noksom bekiendt Sag, at Soldater-Standen er en kummerlig Stand, jeg maa og sige saadanne Folk kan have nogenledes Ret, thi det er bekiendt og øyensynlig nok, baade Nat og Dag, at Soldater-Standen er haard, naar alle andre Stænder har det ulignelig bedre og taaleligere; her statuerer jeg ingenlunde en Muelighed at kunde tænke, enten at den Stand kunde komme i Ballance i Henseende til belønningen med andre Stænder, ey heller om end saa kunde være, at det dog burde skee, efterdi Følgen blev, det hvad en Soldat nu har for lidet, vilde han da faae for meget, og at de Forseelser, som nu begaaes af en Aarsag, kunde paa en anden Maade begaaes af en anden Aarsag; men mine Tanker gaaer kun saavidt med Philopatrias: At Soldater-Standens Vilkaar eller rettere Belønning burde forbedres, og det mener jeg virkelig kunde og burde skee, ja! jeg hører, ligesom nogen svarer

12

☒ 12 mig? Vist burde det skee, Soldaten har for lidet, det var got om han havde meere; men Hvor skal han faae det fra, vil I have Kongen skal enten forbedre eller fordoble hans Leehuing? See! saaledes imaginerer jeg mig, at Folk snakker baade hist og her, men jeg vil igien yttre, hvad jeg tænker, og sige: Lad os tale med Overlæg og fund Eftertanke, saa maaskee vi forandre vore Udtryk til meere Menneske-Kiærlighed, og blive enige med Philopatrias af Hiertet at ønske: At Udveye kunde findes til bedre Belønning, langt fra at Kongens Casse skulde besværges, til deres bedre Belønning, Ney, meente eller talte jeg saaledes, saa var jeg aldrig værdig at leve under saa ypperlig en Monarkes Regiering; mine Tanker gaaer langt hellere derhen, at Soldaten selv tænker, at hans Konge giver ham det Fornødne, og hvad han som Soldat kan og bør leve af, og de meste iblant dem ere forsikrede om deres Konges faderlige Hierte, til nok at unde dem mere; ja! jeg erindrer at have hørt i Norge nogle Ord af en Soldat, som ofte rinder mig i Tankerne, og skeede ved denne Leylighed, at som jeg stod og saa paa hans Arbeyde, som var ved at opsætte noget Brænde, det han var

13

☒ 13

☒ baade lystig og fornøyet, uagtet det Skiul han havde iført sig, var ynksom; saa gav der mig Anledning at sige: Der er fermt, Cammerade, I arbeyder brav; tiener I Kongen? Ja! jeg gjør, svarede hanm jeg har nu tient Kongen meest i 13 Aar, og jeg har ikke lært andet; Soldaterstanden er og god; Ja! det er sandt, sagde jeg, dersom Soldaten havde noget meere at leve af, saa kunde Han leve godt nok; Herre Gud! svarede han, jeg kan troe, Kongen tænker, vi kan nok lade os nøye, og det gaaer vel ogsaa an, naar faae lidt Arbeyde og noget at fortjene, Kongen skal jo lønne alle Mennesker; - - Ja, tænkte jeg ved mig selv, du taler Sandheden paa en eenfoldig Maade, og gik fra ham under adskillige Betragtninger baade om Soldaterstanden i sig selv, som og at disse Folk ligeledes ere fornøyeede, og at de elsker deres Konge som Fader, da de i Almindelighed mage gjøre idem det Begreb, at siden Kongen er den, som skal lønne alle Mennesker, kan han ikke ret vel befolde dem b bedre end skeer; men for at komme til Øyemedet af mit Skrift, som er: At ville sinde nogen Udveye til Soldatens bedre Belønning, hvilket Philopatrias melder: At ville være et vær

14

☒ 14

☒ digt Arbeyde for tusinde Patrioter, saa maa jeg sige, at disse anførte Philopatrias Opmuntrings-Ord bør af enhver retsindig Patriot og Undersaat søges at arbeydes paa, baade ved Pennen og Evnen; de første, som ere Pennens Arbeydere, behøves kuns faae retsindige Personer til, men Evnens Arbeydere maa være mange tusinde, dog bør saadanne Udveye efter mine Tanker ikke søges enten i Henseende til at formere Kongens Udgifter, ney! jeg tænker paa Soldatens Ord: Kongen har Udgifter nok, han skal lønne alle

Mennesker; ey heller maa de sigte til nye Skatters Anleggelse, thi Skatter er et tungt Ord for Landets Undersaatter, og jeg troer stadelig, at vor eyegode Konge selv bærer Afskye, at legge sine Undersaatter Skat paa, uden Hvad der skal og bør skee af hoyst nødvendige Omstændigheder, og alle saadanne Skatter maa jo ikke falde nogen Undersaat tunge, thi at tænke igien paa Soldatens Ord, saa kan jeg sige: Kongen maa jo skatte næsten til alle Mennesker, og derfor høyst billig, at skatte frivilligen og gladeligen til ham igien, naar han maatte befale det; men endnu veed Læseren ikke, eller maaskee kan

15

[✕](#) 15

[✕](#) falde paa, Hvad Udveye jeg vil udfinde til Soldaterstandens bedre Belønning; maaskee de tænker at jeg har fortrydt, hvad jeg forhen i dette Skrift har meldet om Geistlighe- den og at jeg nu vil sadle om igien og projectere, at deres Indkomster brav burde fra den- nem afskiæres og tillegges denne Stand, eller og jeg vil tage fat paa Bondestanden og klippe den, ja! mueligen, nogle tænker at jeg har faaet Griller og Projecter i Hoveder af Martin Sadecks Spaadom, og vil foretage mig en Reise til Jerusalem , for at erobre den Viise Salomons Skat, som foregives at skal være 18000 Millioner &c. &c. See! saaledes vil baade Scoptici og Critici raisonere, men de tage alle feyl; den Idee jeg har gjort mig om Philopatreiæ udvalde og noble Udtryk, og som er Maalet for mine Betragtninger, ere virkelig alt for sericuce, ømme, emsindtlige og menneske-kierlige, at jeg skulde ville udfinde noget, som enten var latterligt, lastværdigt eller umueligt; jeg har tilforn sagt min Meening om de Geistliges Indkomster, og det bliver jeg ved, deres Kald og Byrde er tung; og af 2de Deelee, naar eet absolute skulle skee, var det bedre, at deres Indkomster bleve formeerede, end

16

[✕](#) 16

[✕](#) formindskede; jeg har og sagt en Generale, at det er ubilligt, at tage noget fra een Stand, og tillægge en anden, da samme vilde have mangfoldige onde Sviter, derfor best at lade enhver Stand blive i den Circul, den er; og overalt blev jeg overtudet om, at det dog kunde rimeligen og vel lade sig gjøre, saa tænker jeg dog, at Bondestanden blev langt fra ikke den, som skulde forringes til den Militaires Forbedring, Hey! Bondens Vilkaar anseer jeg næst Soldatens for de haardeste; ey heller troer jeg som Daaren paa Spaadomme, thi det er langt fra min Tænkemaade; vil derfor, som een Ven med alle, ey disputere Martin Sadeck hans Prophetie, ey heller ville jeg gjøre mig umage, at leede efter denne Skat, om han end, førend hans 2de Dødsfald, havde med Eed bekræftet, at Skatten, i Steden for at ligge i Jerusalem, laae ude under den store Steen i min Hauge; kunde Ønsker gielde, saa vilde jeg guske til Gud, at tusinde Parten af den omspaaede Rigdom laae vel, vist og sikkert bevaret i Kongens Skattkammer, thi Der kan dog vel ikke være meget, naar Soldatens Ord tages i Betragtning, thi han siger: Kongen skal jo lønne alle Mennesker; udveye da,

17

[✕](#) 17

[✕](#) som skulde findes til denne Stands Forbedring, eller rettere bedre Belønning, bør altsaa hverken trykke Kongens Casse eller nogen anden Stands Casse, langt mindre den private Hosbonds Casse; thi der gaaer, med Hosbonden i det ilder lignelseviis, som med Kongen i det Store, nemlig at en Huus-Fader, hvad enten han er Kiøbmand, eller Haandværksmand, eller og bruger andre lovlige Midler til at leve af, saa skal han allene dog sørge baade for sig selv med Familie og Tyende, desaarsag Har enhver slig Hosbonde og sin Deel at lønne og give til, seer derfor ikke heller, at noget fra dennem kan aftrækkes; men nu vil jeg snart yttre mig at forestille Udbeye til denne saa ypperlige Militairstands, eller bedre talt, den stolte, modige og brave Soldaterstands bedre Belønning, thi siger Philopatreias: Det var et værdigt Arbeyde for tusinde Patrioter; dette Arbeyde, som Philopatreias skatterer her saa hent, har forceret mig at tage fat paa Pennen, i den christelige og menneffe-kiærlige Intention, at gjøre en Prøve med at lade mine Tanker udløbe iblant Publicum, ikke af indbildte, men af søde oprigtige Tanker og Ønsker, at noget af hvad,

18

[✕](#) 18

[✕](#) som skrives her, baade maatte have en god Begyndelse og efter flere og mere indsigtfulde Patriots Arbeyde, maae og opnaae den for- ønske Virkning; dog førend jeg endnu kan sige, hvad jeg meener, eller opfyldte mit løfte, saa er der nogle af Philopatreiæ Ord, som forpligter mig, end videre lidet at tages under min Betragtning, thi han skriver noget foran: At der bør alrid være en Ballance imellem Mængden og Belønningerne i enhver Stand; hvad dette vil egentlig sige, begriber jeg ikke tilfulde, ey heller vil jeg entrere med Philopatreias om Ordenes yderlige Bemærkning, men kortelig melde: At ved det han har sat disse hans noble Udtryk under den Character af Geistlighedens Indkomster, saa giver samme Anledningen til deres Uforstaaelighed, thi at Philopatreias skulde mene, at Folkemængden i disse 2de Stænder skulde ballancere,

det kan jeg aldrig troe, jeg har og bedre Tanker om Philopatreias, end at han skulde tænke, at den geistlige Stand kunde leve af saa faae Indkomster, eller med lige Belønning, som den militaire; de kunde nok maa-akee! og fik vel at finde sig derudi, naar Kongens Casse skulde besolde dem, men da de fleste

19

☒ 19

☒ Geistliges Indkomster bestaaer i frivillige Gaver, ligesom Præsten er dygtig og elsket til af sin Meenighed, saa kan intet indvendes, at de jo rimeligviis har flere Indkomster end de Militaire, men derfor skal man ikke søge eller Projectere, at tage noget fra dem, uagtet jeg tænker den militaire Stand, i Henseende til Generals og Oberstes Charger, ere ligesaa importante af Indkomst, som en Biske-Stoel eller Sognekald. Give! enhver subalterne Officier havde efter Advenant (uden at ønske det af Kongens Casse), saa meget som et Cap-pelanie indbringer, men jeg maa afbryde, thi heele Philopatreiæ Skrift kommer ikke under mine Tanker, thi hvad Kongens høye og andre Officierer angaaer, saa er jeg uvidende om deres Indkomster eller Belønning; nok er det, at denne præferable Stand, af alle Stænder, burde have, i Fald de ikke haver det fuldkomne Nødvendige at leve af; hvad PH. derfor mener med det Ord Ballance og Belønningerne, som skulde være i enhver Stand, kan jeg hverken udgrunde eller forklare, saa lidet som jeg kan udtænke, hvad

20

☒ 20

☒ for en Stand det skulde være, hvorudi saadan Folke-Mængde, som kunde ballancere, eller lignedes med den militaire, ligesom og det vilde blive efter mine Tanker et umueligt Arbeyde, at udfinde saadan Ballance, at baade FolkeMængden og Belønningerne med hinanden kunde quadrere, i det mindste vil jeg for min Part overlade saadant Arbeyde til andre at tage fat paa; jeg hverken kan eller drister mig dertil, men det lidet jeg formaaer vil jeg under enhver retsindig Patriots bedre Omdømme fremføre, da Scopus af mig er ganske allene, at vil begynde med et Arbeyde, for at udfinde Veye til Soldatens bedre Belønning; men her vil læseren maaskee falde paa sælsomme Tanker, og sige: Hvad monne det være for Veye, Autor vil finde? Thi efter det Foregaaende han har udladt sig med, skal ingen af de andre Stænder, Se, Adel-Præste-Borger-Bondestanden fratages eller formindskes noget, og naar saa er, hvor skal da stige Udveye findes, eller Soldatens Belsnning forbedres, jo mine gode Venner og Patrioter, jeg tænker dog, førend jeg slutter dette Skrift, at fornøye dennem, og hos de allerfleste, ja! hos Folke-Mængden at finde Bifald; jeg siger

21

☒ 21

☒ derfor igien, ey i Almindelighed at vil besatte mig med nogen Stand, ey heller afskiære dem noget, og desuagtet vil jeg dog projectere, eller see at udfinde Middel eller Veye til Soldatens bedre Vilkor eller Belønning, men det er endnu ey Tid at aabenbare mig, førend jeg Har gjort een og anden Reflexion baade over en Soldats Ciccul og Tieneste, samt hvorledes han er at ansee under hans Potentats Regiering, og derimod paa den anden Side at betragte: Hvilke eller hvad for Mennesker som nærmest kan ligne en Soldates Stand og Soldates Tieneste, og forinden jeg gjør denne Ligning, vil jeg dog med kierligst Tilladelse bruge den Frihed, at sige: At i Steden for det Ord Soldat vil jeg kalde eller nævne ham ved det Ord: Kongens Tiener, thi denne Titul passer sig best paa alle Kongens Undersaatter, ingen Stand eller Person exciperet, thi i Henseende til Monarchen ere alle Undersaattere og Underdanere intet andet, end hans Tienere; og naar man skulde see de herlige Ordens-Drægter, saavelsom de ordinaire Soldater-Drægter, at staae for Kongens Throne; hvad ere de da andet, end begge tilsammen, eller enhver for sig at regne, uden Kongens Tienere; altsaa mee-

22

☒ 22 ner jeg, det er et ret passende Ord, som Soldaten tilkommer, at han, og det udi den fuldkommenste Virkelighed kan kaldes Kongens Tiener. Ja! hvad er Soldatens daglige og modige Mundheld andet, næsten ved alle LeyLeyligheder, end disse Ord: Ich diene dem Könige, og deraf gjør han sig den største Ære. Her er min Agt, ingenlunde at gjøre Soldaten stolt, ved at give ham den samme Titul, som hans General eller Chef, hvilke og ere Tienere lige med ham; en heller giver jeg Soldaten det Navn af Tiener, for efter Ordets Udtryk at gjøre nogen Ligning imellem den Chef, som commanderer, og Soldaten, som adlyder; Ney! meente eller tænkte jeg det, saa kunde jeg umuelig være ved Forstanden; thi det var ikke got under en Regiering, at alle Tienere vare lige, desaaarsage er i enhver Potentats Herredømme den ypperlige Orden indbragt, at der er giordt den fornødne Forskiæl, baade paa Standen, saavelsom Standens Personer, og Ligning næsten og truffet, i Henseende til deres Stand og Indkomster; for nu at komme til Maalet, som er at finde Udveye til Soldatens bedre Belønning, saa burde man eftertænke i Forvejen, hvilke Personer de ere, som først kan sættes i

23

☒ 23 Classe eller Ligning med Soldaten, og da vil jeg, i Følge min Plan, ikke røre ved Stænderne i Almindelighed, eller nogen vis Stand i Særdeleshed, men allene sige: Der findes uden for Stændernes egentlige Bemærkning en Hoben, ja! en Mængde Personer, som ligeledes bærer Navn af Tienere, og staaer ligesaa lider under nogen Rang, som Soldaten, uden hvad de imellem dem selv behager at rangere sig; og disse Folk ere egentlig Herskabers og andre formuende Mænds Tienere eller Domestiquer, i hvad Classe eller Stand de end tiene, saa at disse Tienere, except Monarchens egne, eller med forstaaeligere Ord udtalt: Kongens Liberie undtagen, ere alle de andre Domestiquer at ansee ligs høye og med Soldaten lige i Stand og Embede, da deres rette Titul er og bliver en andet, end Tiener eller Tienere, altsaa haaber jeg, ingen, endog denne Tienerstand tager det ilde op, at jeg sætter dem i Ligning i Henseende til Soldaten; ey hel, ler kan jeg andet end bede den brave Soldat, det han ufortrydelig optager, at jeg ligeledes ligner ham ved Tiener- eller Domestiquestan, den, hvilket jeg saa meget meere seer mig forpligtet til, som jeg er overbeviist om, at denne

24

☒ 24

☒ saa ærekiære Soldaterstand, i Henseende til det største Antal, hellere udvælge at være Kongens Tiener, end en anden Mands Tiener, og at han alletider ambitionerer, og agter det at være en langt større Ære for ham, at staae ved sit Skilderhuus, end bag paa en Karet, derfor maa ingen af de Personer, som her forstaaes under de Ord: Tienere, legge mig til Last denne Ligning, da enhver af dennem bør af alle have den tilkommende Agt, som hans Tienerstand medfører; og vil jeg da, uden videre at ligne deres Stand, allene gjøre en Forskiæl paa den Character, som jeg vil give til disse Kongens Tienere og andre Folkes Tienere, nemlig jeg vil herefter i dette lidet Skrift kalde Kongens Soldater for Krigstienere, og de andre Tienere for Fredstienere, og dermed fornærmer jeg vel ingen, da jeg sætter forud, enhver tiener troli- gen i det han er engageret for, ligesom og enhver meget vel er tilfreds og fornøyet i sin Stand, gaaer jeg nu til at overveye disse Tieneres og vore Medchristnes Omstændigheder i Henseende til deres Forretninger og Belønninger; saa falder jeg i en stille Forundring og tænker: Store Gud! er det mueligt, at Mennesker, sadt i lige Stand, bliver saa

☒ ulige

25

☒ 25

☒ ulige belønnet, her rinder mig Philopatreiæ Ord i frisk Minde, naar han siger: der burde være Ballance imellem Standen og Belønningerne, men skeer det? Har det saa været tilforn? Eller vil det blive nogen Tid herefter? Jeg vil haabe det sidste, men denne rimelige Ligning har aldrig været iagttaget tilforn, at Krigs-Tieneren er bleven belønnet saa got som Freds-Tieneren, eller at Kongens Tiener har faaet nær saa meget som en anden Mands Tiener, og hvoraf kommer det andet end først en introduceret Vane, som er Aarsag dertil, 2det, at Krigs-Tieneren tør ikke tale, eller langt mindre begiære mere, og 3die ingen har moveret denne Ligning, førend nu Philopatreas begynder derpaa, derimod paa den anden Side, hvad Freds-Tieneren angaaer, da har han for det første fra Begyndelsen af haft mere og langt større Belønning end Soldaten, 2det har han ved denne saa bedre Belønning altid været dristig nok at begiære og paastaa mere, indtil nu i disse seenere Tider, da han for det 3die næsten foreskriver sin Herre, hvad han absolute vil have, og paa denne Maade er det al sin Tid gaet uden Forandring eller Forbedring til nogen Slags Balance imellem disse

26

☒ 26 Krigs- og Freds-Tienere, da ingen vel vil imodsige mig, at saa knapt som det er tilmaalt de første, saa topmaalfuld har de sidste; dette er jo dog en besynderlig Ting og Umagen værd, baade. at tænke, tale og skrive om; og hvo vil vel udlade sig med, at det bør stedse herefter saa at forblive, jeg maa sige, at den der saa- ledes for mig ville raisonere, ansaae jeg hverken for en Christen eller Menneske Ven, langt mindre at flig Mand viste andet end selv at leve med sine Freds-Tienere i Overflødighed og Glæde, uden at tænke paa Josephs Skade, eller den saa knap besoldede Soldat, som oftest maa forrette sin Konges Tieneste med Suk, ja næsten Sult og Tørst til, da derimod FredsTieneren manquerer intet, og har maaskee ligesaa ofte en Snitsert paa, som Krigs-Tieneren er nød til at slukke sin Tørst ved Vandpumpen; jeg spørger her det fornuftige Publicum og enhver redelig og ærekiær Patriot, er det ret og er det billigt, at lige Tienere skal have saa forfærdelig en ulig Belønning? Freds- Tiener! kom selv hid og siig din Meening herom; fortienet Krigs-Tieneren ikke at leve ligesaa got som du? Er din Husbonde ikke hans Herres Tiener? Og faaer han ikke saa riig en Besold-

27

☒ 27

ning af Kongen, at baade han lever til Fornøjelse og du i Overflødighed, tænker du slet ikke paa Krigs-Tienerne og deres saa Hiertelig knappe Omstændigheder, samt den Forskiæl der er imellem deres Tieneste og din? Jeg kunde ganske vist uden at fortørne dig, sige: at han i Følge mine Tanker meriterer og burde at leve saa ubekymret for Klæde og Føde & c. & c. som du, i sær naar hans Arbeyde og Tieneste, imod den du haver, bliver sammenlignet; men skeer det? Ney! det skeer ikke og vil aldrig skee, desto værre for ham, at det er umueligt at han kan faae det saa mageligt og got, som du har det; her kunde og burde jeg vel gjøre en Afridsning paa Krigs-Tienerens og Freds-Tienerens Arbeyde og Indkomster, men jeg tænker det er næsten unødigt, ethver fornuftig Menneske veed det uden min Oplysning, og Freds-Tieneren desputerer vel ikke, at han i hans Overflødighed, dog undertiden med Ømhed og Følelse har tænkt paa Krigs-Tienerens saa haarde, som knappe Vilkaar; daglige Exempler oplyser desuden denne Sag nok, fornemmelig for dem, som veed hvad en Soldats eller Krigs-Tieners ugentlige eller daglige Besoldning er; deres og Koners med Børns Klæ-

28

28

dedragt (Except, naar de gjør Tieneste, da de seer ud som Dukker) uden at tale om mangfoldige andre Ting, viser sig og saaledes, at tusinde, ja ti og flere tusinde med Philopatreias maatte og burde ønske: At Udveye kunde findes til deres bedre Befoldning, ja! alle christelige Freds-Tieneres Hierter tviler jeg ikke paa, tilstaaer gjerne at miste endeel fra deres Overflødighed for at tillegge til hines; og de, som tænke anderledes, burde sandelig probere hines Vilkaar, for at see hvorledes de vilde skikke dem derudi, jeg troer de renuncerede gjerne paa al deres Løn, for at komme fra Krigs-Standen igien, og villigen indgik Accord med deres forrige Herre, at tiene ham for Klæde og Føde allene, da Penge-Lønnen burde gaae til Krigs-Tieneren, og om end saa skeede, blev dog begge disse Tieneres Vilkaar langt fra ikke lige, da Krigs-Tieneren maa-raale Ont, lignelseviis, som en Hund, naar Freds-Tieneren derimod har de roeligste og mageligste Dage; men jeg vil heller ikke gaae saa vidt, at nægte Freds-Tieneren endten at leve bedre end hine, eller tiene foruden Løn, jeg under dem og alt got, men jeg synes høystbillig, at da de sidste har alt for meget og de

29

29

første har alt for lidt, saa burde Freds-Tienerens gode Kaar noget udi Indkomster formindskes og tillegges Krigs-Tieneren, at dog en liden Ballance kunde være imellem begge disse Tiener, thi rimeligen er det jo, at den Tiener, hvis Herres Arbeyde er tungest, burde have meest Løn, om ikke saa gode Dage, men saa vidt driver jeg det aldrig, jeg troer og at Krigs-Tieneren selv prætenderer det ikke, havde han kuns lidet mere Besoldning end han haver, byttede han langt fra ikke med Freds-Tieneren, og derfor ønskede jeg gjerne, det vi i denne Tid, da saa mange herlige Indretninger for Nødlidende og Betrængte gjøres, at der og maatte tænkes paa og indrettes noget til Soldatens bedre Vilkaar, hvortil dette lidet Skrift og allene sigter; faa Ord vil jeg dog melde, som jeg for nogen Tid lagde Mærke til, da jeg gik fra det Danske Comoedie-Huus, hvor jeg først faae endeel snorede Kioler, eller Freds-Tienerer at læske sig paa det lækkere, som nu der for Penge kan erholdes, men da jeg havde passeret disse saa lystige og sig selv saa tilgode-gjørende Personer, kom jeg til Krigs-Tieneren, som stod paa sin Post, ikke langt fra Drikke-Bordet, og da sagde een af mit Følge

30

30

til denne Skildvagt: Es ist brav kalt heute, ja! svarede Han: Erstaunlich, dog med et mildt og got Humeur; og gav disse 2de Syn os Anledning at gjøre adskillige ømme Betragtninger over disse Freds- og Krigs-Tieneres Vilkaar, da de første stod næsten som paa et Been af Glæde og Kaadhed og tikkiøbte sig det gode, maaskee ikke saa meget for Tørst, som lyst, da den sidste derimod stod saa ordentlig og stille, som et Voxbillede, og turde ikke røre hans Hoved, ja uagtet denne sidstes Syn var i mine Øyne langt pynteligere og værdigere at see til end de førstes, saa viiste dog deres Ulige Vilkaar og Besoldning, at Freds-Tieneren lever i Glæde og Overflødighed, naar Krigs-Tieneren neppe har saa meget i sin Lomme, at forskaffe sig en halv Pegel Brændeviin for; videre maa jeg som Patriot oprigtigen sige, at ved de Førstes Forbigaaende faldt mig ikke noget i Tankerne, som er værd at melde, men ved den Sidstes og de andre Krigstieners Syn ønskede jeg af Mit inderste, at vor dyrebare Monarch havde hundrede tusinde af saadanne Krigstienere, da det vilde være et prægtigt og nyttigt Syn, om Udveye kunde findes til deres Besoldning; af hvad, som nu meldt er,

31

31

kan noksom sees disse Krigs- og Fredstieners lige Stand og Character, men ulige Arbeyde og Indkomster, uden at røre noget ved Behandlingen som bruges imod enhver, thi naar Krigs-Tieneren for sin, enken modvillige eller skiødesløse Forseelse, tiltiende maa tage imod den ham destinerede Correction, saa er det

derimod en almindelig Følge, at i hvad Fortred og Skade Freds-Tieneren end gjør hans Herre, og desaarsag fortiener Tiltale og Irettesættelse, saa bliver gjerne Udfaldet, at saa- danne Fredstienere giver knappede Ord og opsiger deres Tieneste; og denne Vane er almindelig næsten hos alle, Baade af det ene, saa- velsom det andet Kiøn, derfor lever man og i slige Tider, hvor man næsten maa indrette sin Tale paa det forsigtigste imod sine TienesteFolk, thi ellers bliver de vrede og truer med deres Tienstes Opsigelse, ey betragtede, at der er snarere et Land fuld, end en Haand fuld af slige Mennesker; hertil kommer og, at disse Fredstienere og Tjenerinder ere paa en Snees Aar eller noget meere bleven saa indbildte og storagtige, at de næsten begiærer en Instrux paa hvad de vil og ikke vil gjøre, og saaledes skriver Pigen Regler fyr sin Frue, og Tieneren

32

☒ 32 for sin Herre, ja! Kudskens almindelig Ordsprog er, jeg vil passe paa mine Heste og min Vogn, og intet videre, derfor seer man Krigstienere rundt omkring at gjøre Fredstienernes Arbeyde, nu med at rulle, nu med at sauge Brænde, nu med at bære Vand, og mangfoldige andre Ting, som dog absolute Freds- tieneren burde selv gjøre, men da denne sidste er aflagt og lønnet udi Overflødighed, saa synes han at saadant Arbeyde er enten for ringe, eller tilkommer ham ikke, og derfor maae Krigstieneren forrette alt dette, ikke fordi han har Lyst dertil, ey heller fordi han jo har Ambition nok, som den der baade af hans Konge og Fæderneland er æret, ligesaa høyt om ey mere end Fredstieneren; men Aarsagen er, at Kongens Besoldning er saa liden, at de med Kone og Børn ikke kan leve deraf, uden at fortjene noget paa en anden ærlig Maade, og heraf kommer det, at Fredstieneren næsten efter en indført fordervet og utilladelig Vane agerer ligesom Herre, og bruger Krigstieneren til at arbeyde for hannem, eller at gjøre endeel af hans Arbeyde, da de dog kan regnes lige af Stand, endskiønt Præferencen falder altid paa Krigstieners

33

☒ 33

☒ Side; disse saa forfærdelige ulige Belønninger føder og mangfoldige Uleyligheder af sig, deels ved indbildt Hofmod, Dristighed og Modvillighed paa Fredstienernes Side, som og Forseelsers Begaaelse paa hines Side, som aldrig saa ofte vilde hænde sig, naar de havde noget lidet mere at leve af, altsaa skulde det være et priisværdigt Arbeyde om saadan god Indretning kunde gøres, det Fredstieners Indkomster som sagt blev formindsket og hines formeret, hvilket skulde være høyst nyttig for begge disse Tiener-Classer; og paa det jeg ikke skal skrive noget, uden hvad jeg ønsker straxen at maatte see Effecten og Nytten af, saa vil jeg i Følge Patriotisk Iver, kiærligst forestille Maaden til Krigstieners bedre Belønning herefter, og da skulde det være en god magelig og giørlig Sag, ja! overensstemmende med et hver christeligt Hierte, hvad enten han er Herre eller Tiener, at sætte denne Plan i Arbeyde, da jeg vil haabe Kiærligheden selv vil forekomme Monarkens Befaling Herom, og enhver Kongens Tiener og Embeds-Mand udi alle 9 Classer ansee det ret billigt og christeligt at betale enten til en ny Kongelig Krigs-Casse, eller anden Particulair-Casse noget af den Løn,

34

☒ 34

☒ som Fredstieneren og Tjenerinden tilstaaes og haver, og mener jeg, ar intet Tegn paa at elske deres Konge og hans Krigstienere bedre kunde fremvises, end at enhver Embeds-Mand og Rangs-Person vil efter deres Pligt alle gjøre nye Veye til Krigstieners bedre Belønning, og igien afskaffe de Topmaal, som Fredstienere have, da de kan tiene for langt mindre, og i Følge samme nye Løn forrette deres Herrers Tjeneste langt bedre, end tilforn. For mig her at gjøre nogen Regning over Fredstieners og Tienerindernes Tal er ganske unødvendig, jeg kan ey heller af Mangel paa den fulde Indsigt derom. Dette veed jeg, at Domestique-Mængden eller Fredstienere ere mangfoldige, vil derfor overlade dette til andre og bedre Indsigtsfulde, jeg siger allene: at det var en priselig og christelig Gierning, naar enhver Herre straxen deponerede i Kongens Casse 10 Rdlr. for hver Fredstienere han holder, og 5 Rdlr. for hver Fredstienereinde, ey i nogen Maade at tænke eller mene, at disse Penge skulde betaales af Herrers egen Casse, ney! langt fra ikke, uden paa den Maade, at decourtere enhver samme Penge udi deres aarlige Løn, saa at Tienerne skal herefter tiene for 10 Rdlr. og Pigerne eller Tienerinderne for 5 Rdlr. ringere,

35

☒ 35

☒ end tilforn, da dog, uagtet dette skeer, deres Vilkaar er 10 gange bedre, end Krigstieners; naar da en Herre holder en Kudsk, 2 Tienere og 3 Piger, indsender han strax til Kongens Casse 45 Rdlr., og saa efter Proportionen, ligesom han holder meere og mindre Domestiquer til, da alle de, som tiener ham, under hvad Titul eller Navn det end er, skal decourteres, som sagt, i deres aarlige Løn den ommeldte Summa, hvilke Penge efter vores dyrebare Monarches faderlige Hierte igien kunde tillegges hans Krigstienere til bedre Belønning for Eftertiden, da jeg meener deres Kaar vilde blive taaleligere for dem selv, saavelsom deres

Koner og Børn, og Fredstienene langt fra ikke ved denne Decourte i deres Løn lide nogen Nød, da Tienene alletider har Klæde og Føde, samt gode og magelige Dage at regne imod hines. Hvad Tienenerinderne angaaer, da, endskiønt de med Billighed kan paaberaabe sig, ingen Liberie af deres Herskaber at faae, saa er deres Tieneste dog altid saa god og af den Beskaffenhed, at de kan taale at miste eller decourteres, enhver for sig i deres aarlige Løn 5 Rdlr., thi desuagtet faaer de lige fuld det fornødne Ovhold saavel af Føde som Klæde, men mister al- lene 5 Rdlr. af de Udgifter, som de nu sætter til

36

[x](#) 36

[x](#) paa Stads og Fias, hvilken Decourte jeg haaber de med Fornøjelse vil finde sig udi at betale, og det langt hellere paa denne Maade, som an- ført er, end om det behagede Hs. Majestæt, at nedsætte deres Løn til noget vist, eller og forbød disse pæne Tjenerinder, at gaae enten med Silke Klæder og Kaaber, samt Sætter og høye Topper, med mindre de deraf betalte en vis Skat eller Afgift. Vil nu ethvert Herskab saavelsom alle andre, baade Handlende og Geistligheden, som holder Domestiquer, (Haandværksmanden undtagen) finde sig frivillig herudi, som de nok gjør, dog tillige at dertil udvirkes Kongelig Befaling herom, saa tænker jeg, at inden næste Maanedes Udgang Kongen vil faae paa denne Maade en meget anseelig Summa i hans Casse; i lige Maade synes mig den fordærvelige Vane burde afskaffes med Nyaars-Givelse til disse Fredstienere og Tjenerinder, da de desuden har det Fornødne efter deres Stand at leve af. Men som mit Øyemed ikke, at noget Herskab eller andre Herrer og Hosbonder ved denne min Plan skal have mindre Udgifter, end tilforn, men at det gaaer allene ud paa, at Krigstienernes Vil- kaar ved nogen meere Belønning burde forbedres, saa kunde det for det andet baade være en høyst for-

37

[x](#) 37

[x](#) nøden, let og gørlig Sag, hvortil Hs. K. Maje- stæts allernaadigste Befaling og maatte skee: det enhver i Rangen staaende Embedsmand, saavelsom og de uden for Rangen, der holder Domestiquer eller Fredstienere, burde indsende til Kongens particulaire Kammer, eller hvor Hs. Majestæt maatte befale, en rigtig Specification paa hvad enhver til sidst afvigte Nyaars-Gave til disse deres Fredstienere og Tjenerinder haver givet, ved hvilken Fortegnelse maatte følge lige Summa, for at nedlegge i Kongens Casse, og Fredstieneren og Tjenerinden igien ved deres Løns Udbetaling at decourtere, da Herskaberne og andre ved saadanne Udgifter aldeles ingen Udgift eller Skade lide, mindre nogen Particulair bebyrdes med Skat, Paalæg eller Udgifter, men allene Fredstieneren decourteres i det Overflødige han haver; skulde jeg her have paadraget mig Fredstienernes og Tjenerindernes Ugunst eller Vrede, saa lad dem selv eller ved andre overbevise mig at jeg skriver imod Rimelighed, da jeg fuldkommen er af de Tanker, at disse Decourter magelig kan gøres dem, da de derimod vil være nogle gode Veye til Krigstienere bedre Belønning; er nu det anførte grundet paa Rimelighed og Billighed, haaber jeg intet

38

[x](#) 38

[x](#) af nogen derimod kan indvendes, da det herefter staaer Fredstieneren frit for at gjøre en Forandring med Krigstieneren, og probere om han da vil faae det bedre; og er Fredstienereinden misfor- nøyet og staaer paa Nakken af dette, saa lad hende ligeledes forandre hendes Stand og give sig i Æg- teskab med Krigstieneren, og see da til Udfaldet; jeg siger, lad dem probere det, i Fald nogen af disse omtalte over min Plan skulde klage; men der kunde dog maaskee være nogle, som uden Betænsomhed ved denne Plans Iværksættelse ville opsigte deres Tieneste, og derudi maatte man finde sig, da det kuns vilde blive for en føye Tid inden de kom igien og tog imod Herrens Tieneste, endog paa langt haardere Conditioner, thi nu har saadanne Folk alt for meget, saa de slaar bag op og foreskriver Love for deres herskaber; en Ting var endnu ønskelig at iværksætte, nemlig at afskaffe den onde Vane med at give Fæstepenge, thi deels af denne ene Aarsag har saa mange faaet Bisselæder i Skoene, da de skifter Plads hver halvt eller heelt Aar, dog mener jeg ikke at Fæstepengens sulle afskaffes uden paa denne Maade, at i Steden for at Herren tilforn maatte give dem til Tjeneren, saa bør enhver Tiener og Tjenerinde herefter levere dem til Herren, og det ved en

39

[x](#) 39

[x](#) fastsat Pris, nemlig 2 Rdlr. for Hver en Tiener og i Rdlr. for hver en Tjenerinde, som fæster sig i en ny Plads, Hvilke Penge strax skal sendes til den Casse Kongen maatte forordne, og ligeledes tiene til Krigstienerens Fordeel og bedre Vilkaar; og mener jeg sikkerlig, at disse anførte Poster ville indbringe hver Aar store Penge i Kongens Casse, samt være gode Veye til Krigstienere bedre Belønning herefter, thi han med Kone og Børn lider meget mere Nød, end nogen kan troe eller forestille sig; hvordan og paa hvilken Maade Krigs-Tjenerens Vilkaar herefter skal settes og forbedres, vil jeg overlade til Kongen og hans

Generaler, ligesom Financerne maa først vides hvad Beskaffenhed de kan blive udi, dette er alt noget jeg ey entrerer udi, jeg har kuns vildet gjøre Anmærkninger over de anførte Ord af Philopatreia, og siger; Soldaten eller Krigstieneren er mindst aflagt, i Henseende til deres Stand og Arbeyde af alle Mennesker, da jeg langt fra er enig med Philodani at ansee en Vægters Stand, enten saa vigtig eller drabelig som han foregiver, og besynderlige ere hans Lignelser Vægteren angaaende; men det er ikke min Sag, jeg vil ey have noget enten med den ene eller den anden af disse Skribentere at bestille, ey heller har jeg holdt

40

✂ 40

✂ det nødig at give dette Skrift noget Navn, mindre at dedicere det til nogen, jeg har skrevet hvad jeg tænkte i en god Meening; seer jeg mit Ønske opnaaet, endog kuns saavidt, at Krigstieneren herefter faaer 1/4 Mark om Ugen mere at leve af, skal det Hiertelig glæde mig, jeg begiærer aldeles intet, enten for min Umage, eller ar befordre det til Trykken, men siger og slutter allene: At naar vor Store Monark og Øverste for alle hans Krigsog Fredstienere maatte befale at min Plan skal efterleves, er jeg fornøyet, og straxen til den anbefalede Casse skal indsende saavel de herudi nedfattede Priser for de Domestiquer jeg selv holder, som og sende lige Summa med den jeg har uddelt disse Folk udi Nye-Aars Gave, og dermed vil jeg bede Philopatreas Farvel med følgende velmeente Tanker om hans Bog; og videre gaaer min Censur ikke.

✂ Philopatreia Skrifter, som Blank Publicum saa tvistes om,

✂ Bør ikke reent forkastes, thi Der er dog noget Godt udi.